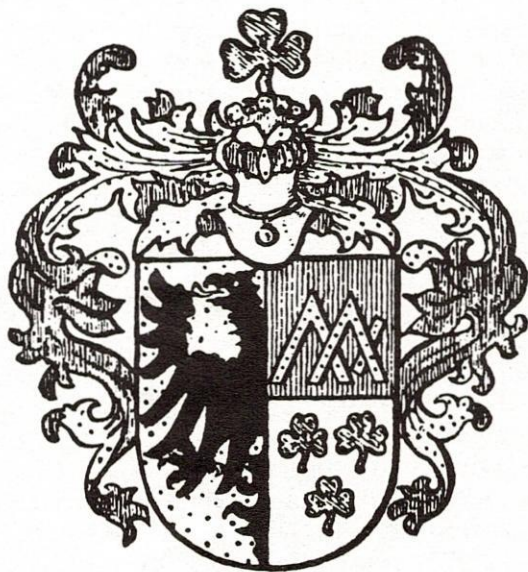

32e jaargang nr. 3

mei/juni 1980

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

LEVEN IN DE PROVINCIE - 7
Jan Tanis - Villecroze

Al met al heerst er in zo'n Zuid-Frans dorp een gezellige sfeer, nog bevorderd door de opfluistering van het geheel met lommerrijke platanen op het plein en langs de hoofdwegen en de alom aanwezige bassins met fonteintjes met glashelder, stromend water, dat men zo kan drinken. Vaak ook komen de vrouwen zich daar verzamelen om de was te doen. Buiten de bebouwde kom wonen ook nog heel wat lieden die tot de dorpsgemeenschap behoren. Dit zijn de landbouwers, die wijn- en olijfgaarden, korenvelden, graanackers of boomgaarden van perziken, abrikozen, kersen enz. bezitten. Ook leent de grond zich uitstekend voor de aardewerkindustrie, zodat er legio pottenbakkerijen, tegelfabrieken en verwante bedrijven voorkomen. Vooral sinds de 17e eeuw heeft Provence veel kunstenaars aangetrokken en in onze tijd vinden die een behoorlijk bestaan, omdat er heel wat verkocht wordt aan de steeds groeiende toeristenstroom. Wie wat kritisch is ingesteld vindt nog al wat kitsch tussen al deze schilderijen en beeldjes, en ook in het aardwerk, waarvoor men soms flinke prijzen moet betalen. Maar veel vacatiegangers nemen het wat dat aangaat niet zo nauw, vooral in de kustplaatsen. Ook wordt er heel wat gedanst en muziek gemaakt in folkloristische trant, vooral in de zomer, wanneer alle dorpen en steden in de omgeving voortdurend openluchtfeesten organiseren. Zo is er midden augustus in Villecroze altijd een zomerkermis, die op eeuwen oude tradities stoelt en van kerkelijke oorsprong is. Dit driedaagse gebeuren wordt dan ook nog altijd ingezet met een processie en een Mis. Hoogtepunt is de aioli, een openluchtmaaltijd op het plein, waaraan honderden personen deelnemen, en waarvan naast stokvis, in de schil gekookte aardappels, eieren en enkele groenten de beroemde knoflookmayonaise het belangrijkste bestanddeel is.

Natuurlijk wordt alles rijkelijk overgoten met de plaatselijke landwijn. 's Avonds is er groot bal, begeleid door dansmuziek van orkesten, die een ooverdovend geluid produceren tot twee uur in de nacht. Maar de gezelligheid is er niet minder om. en de gemakkelijk pratende Provençalen nemen de gelegenheid te baat om eindeloze gesprekken te voeren. Hoewel ze elkaar gewoonlijk toch al dagelijks zien blijkt er toch stees weer stof voor nieuwe conversatie te zijn. Als buitenlander heb je daar nog wel eens moeite mee, want men bedient zich 'onder ons' bij voorkeur van het Provençaals, dat zo sterk van het officiële Frans afwijkt, dat zelfs landgenoten van buiten de streek het niet verstaan. Een paar gangbare spreekwoorden als voorbeeld:
'Foho pau visto, fiho requisto' (Fille peu vue, fille recherchée: Een meisje dat zich weinig vertoont is zeer gezocht).

'Fihò troutiero e fenestriero, raremen bono meinagiero' (Fille qui trotte et se met à la fenêtre est rarement bonne ménagère: Een meisje dat veel flaneert en voor de vensters omhangt is zelden goed voor de huishouding). 'A autant de sèn coume un ase de safran au cuou' (Il a autant de bon sens qu'un âne a de safran au cu (1): Hij heeft net zo veel verstand als een ezel saffraan in zijn achterste (om het nog netjes te zeggen). In verband met deze laatste, niet al te fijnzinnige vergelijking, een waarschuwing aan Nederlanders, die in Frankrijk beleefd willen zijn: Laten ze nooit per ongeluk 'Dank U' zeggen, een Fransman klinkt dat in de oren als 'Dans cu' . . .

Overigens zijn de mensen in de dagelijkse omgang opvallend beschaafd en vriendelijk: goede manieren zijn hun aangeboren. De meeste leer je maar oppervlakkig kennen, op een terrasje of in de bistro. Maar ze kunnen dan toch tijden lang voor het vaderland weg over de meest uiteenlopende zaken met je praten, behalve over hun persoonlijk leven. Ook zijn ze snel bereid je uit te nodigen eens langs te komen, maar dat is louter voor de beleefdheid, want later kom je tot de ontdekking, dat je niet weet waar zij wonen en zelfs zijn naam niet kent. Op den duur leer je toch wel wat personen kennen, waarmee je intiem genoeg raakt om er werkelijk eens op bezoek te gaan. Maar de Nederlandse gewoonte van 'een avondje op visite' is niet in zwang. Men nodigt je uit op de 'pastis' d.w.z. een aperitiefje te komen gebruiken vòòr het avondeten, 's middags om 5 of 6 uur. Pastis is de Provençaalse aperitief, een anijsachtig, verfrissend drankje, te vergelijken met Pernod, met water vermengd, want het is wel pittig, waarbij het een melkachtige kleur krijgt. Het is niet netjes om langer dan een klein uur te blijven en bij het afscheid nodig je je gastheer en -vrouw voor een tegenbezoek uit. Een aantrekkelijke manier om goede kennissen te krijgen en als de band eenmaal zo is vindt men het ook vanzelfsprekend dat je elkaar helpt wanneer dat maar nodig mocht zijn, en in tegenstelling tot de toezeggingen bij losse ontmoetingen kun je er dan ook werkelijk op rekenen. Een de Fransman, die op grond van zijn historische afkomst, waarin, zoals ik eerder schreef, vele volken een rol gespeeld hebben, kosmopolitisch van aard is, maakt daarbij geen onderscheid tussen landgenoten en vreemdelingen, bijzonder prettig voor de vele buitenlanders die zich hier vooral in de laatste jaren gevestigd hebben. Anderzijds vormen de geboren en getogen Villecrozers toch een erg besloten gemeenschap, waarin een ander, ook een Fransman van elders, moeilijk binnenkomt. Onze meeste Franse vrienden komen dan ook van elders, uit het kustgebied, Midden- of Noord-Frankrijk.

(wordt vervolgd)

HET PAALTJE VAN OOSTERLITTENS

Als bij een spel, zoals bijvoorbeeld LOTTO, nadien KIENEN, thans BINGO het cijfer I afgeroepen moet worden, zal men in Friesland veelal horen afroepen: = Het paaltje van Oosterlittens = en een ieder weet, dat hiermede dan het getal I wordt bedoeld. Zo zijn er nu eenmaal meerdere cijfers, als 7 - 11 - 13 etc., welke met andere benamingen aangeduid worden, maar het bovenvermelde is specifiek: "Fries". Waarom het oorspronkelijke Italiaanse woord: LOTTO later andere benamingen kreeg houdt waarschijnlijk verband met de eerste drie letters "LOT", wat in mijn jeugd om onbegrijpelijke redenen blijkbaar uit de boze was, wat ik heden ten dage nog steeds niet doorzie. Lotto mocht niet, kienen wel?!

Wel is mij een grappig voorval uit die tijd bijgebleven. Een oom van mij (een zwager van mijn ouders) werd van regeringswege aangesteld als verkoper van staatsloten en als zodanig haalde hij mijn vader over een paar loten van hem te kopen. Thuis hadden we een ouderwetse grote woonkamer met twee bedsteeën. Eén hiervan werd tot een kantoortje "het heiligdom van mijn vader" omgebouwd. Hierin pronkte zijn schrijfbureau en in één dezer laden deponeerde hij zijn aangeschafte loterij-briefjes. Op een zeker moment had mijn moeder een potlood nodig en het lag dus voor de hand dit in 't kantoortje op te sporen. Ze ging op zoek in man's bureautje en wat zag ze tot haar verbazing daar liggen: "Twee staatsloten!"

Van deze vondst liet ze evenwel niets blijken, maar toen na verloop van tijd de Leeuwarder Courant verscheen met daarin de uitslag van de Staatsloterij, zat ze rustig deze krant te lezen, waarbij ze opeens opmerkte: "Je zal lot 27435 maar hebben, dan was je eensklaps rijk!" Bij mijn vader ging ineens een klein gasfabriekje branden, schuivelde stiekum naar zijn kantoortje en vergeleek het door moeder genoemde getal met zijn loten en kwam toen wild enthousiast de kamer binnen, roepende: "Griet, we zijn binnen!" "Binnen?", deed mijn moeder verbaasd en pa riep vol vuur: "Ik heb dat lot 27435!" Hij greep naar de krant en toen hij deze bestudeerde, merkte mijn moeder nuchter op: "Ik dacht, dat jij niet lootte!"

Mogelijk zult u zich afvragen: wat heeft een en ander nu met bovenstaand onderwerp te maken. Geen bal! Maar doordat het woordje: Lotto uit mijn schrijfmachine gleed, kwam mij dit voorval weer helder voor de geest. Door een enkele beweging of uitdrukking wordt men dikwijls gekonfronteerd met een belevenis uit het verleden. Zo is althans bij mij het geval, waardoor ik niet kon laten dit even te memoreren. En op de titel van dit artikelte terug te komen: hoe kwam men aan deze uitdrukking. De oorsprong vindt men in een sage, een soort volksvertelling, door fantasie dikwijls erg uitgebreid, maar toch wel met een historische grondslag. Ik stel mij zo voor, dat men vroeger elkaar 's avonds bezig hield met allerlei verhaaltjes, waarbij de fantasie vanzelf-

sprekend een belangrijke rol speelde. In die tijd van weleer woonde dan te Oosterlittens een schoenmaker, die het met zijn groot kindertal niet al te breed had. Hij hoopte, zoals velen, op betere tijden. En zoiets schijnt altijd werkelijkheid te worden in een droom. Hij droomde dan, dat er op een bepaalde plaats in Amsterdam het geluk te vinden zou zijn en aangezien deze droom zich nogal eens herhaalde (de wens is nu eenmaal de vader der gedachten), nam hij een keer de benen en toog naar Mokum, ondanks dat zijn vrouw hem hiervan trachtte te weerhouden. Hij vond weliswaar de plaats, waarvan hij gedroomd had, maar daar bleef het dan ook bij. Na enkele dagen moedeloos zoeken ontmoette hij iemand, die hij ter plaatse al meerdere malen was tegengekomen. Hij vertelde deze Amsterdammer wat hij hier uitspookte en deze lachtte hem gek-scherend uit en zei: "Ik droom hetzelfde van Oosterlittens in Friesland en meent u nu, dat ik zo stapel ben daar naar toe te reizen om onder een paaltje een ketel met geld te vinden. Ik kijk wel uit." Na deze mededeling toog de schoenmaker weer huiswaarts en ging bij thuiskomst als een gek in zijn bleekveldje aan 't spitten en inderdaad: onder het paaltje, dat in zijn voortuintje stond vond hij een ketel met waardevolle inhoud. Voor de buitenwacht hield hij deze grote vondst geheim en ze leefden, evenals voorheen, sober, maar er was 's middags wel iets meer op tafel.

Op een keer kwam de dominee op bezoek, terwijl de opgegraven ketel boven het vuur hing. De predikant ontdekte hierop Latijnse woorden en vroeg: "Hoe kom je eraan?" "Gekocht van een koopman in oud roest" loog de schoenmaker. "Kunt u lezen, wat er op staat?" "De vertaling luidt: onder deze ketel ligt nog een ketel. Daar snap ik niets van" sprak de predikant, maar nauwelijks was de bezoeker de deur uit of hij begon opnieuw te graven en inderdaad vond hij nog een ketel met geld. Om zijn geluk in aandenken te houden liet hij een paaltje uit steen houwen en plantte dat in zijn bleekveldje, waar voorheen het houten geval stond. Nog heden ten dage (?) moet het paaltje daar te vinden zijn en omdat 1 zo op dit paaltje gelijkt, wordt heden ten dage 1 uit het verre verleden HET PAALTJE VAN OOSTERLITTENS genoemd.

C.S.

EEN ANDERE TAK VAN ONZE FAMILIE

Van nicht Antje Wienia uit Lemmer kreeg ik op mijn genealogische publikaties aanvullende gegevens, waarmee ik bijzonder ingenomen ben. Ook vanaf deze plaats hiervoor nogmaals mijn hartelijke dank.

Antje is namelijk de zuster van Anne, de Lemster hotelier. De schaatsgek, schreef de Leeuwarder Courant van 3 maar j.l. Dit zou ik niet durven zeggen, vandaar, dat ik de bron vermeld, maar indenken kan ik het mij wel heel goed. Op ander sportgebied namelijk was ik eveneens zo bezeten en zo mogelijk daarbij steeds aanwezig. In mijn verbeelding ging het gewoonweg niet door, als ik er

niet was. - Ook een familiekwaal? -

Anne Wienia is schaatsliefhebber in hart en nieren. Zelf heeft hij een paar maal de Elfstedentocht volbracht o.a. in 1942, toen het ruim 20 graden vroom. Persoonlijk bracht ik het niet verder dan Sneek, waar ik me op mijn buik op het ijs onder een brug moest voortbewegen. Toen hield ik het wel voor gezien, maar Wienia met zijn kornuiten zetten door tot het bittere einde. Toen Pa Schenk kwam jagen en bij hem logeerde, raakte hij helemaal in de ban van het schaatsen. En als men ergens van bezeten raakt vindt men spoedig een maat, die met hetzelfde euvel behept is. Dat wordt dan eerst een bezoek aan Heerenveen en Deventer, vervolgens her en der in Europa en als klap op de vuurpijl Amerika: LAKE PLACID, maar van der Duim uit Heerenveen (De burgervader vroeg: "Waar komt u vandaan?") werd ter plaatse kampioen en Kramer kwam uit Inzell terug met de Gouden Schaats.

C.S.

FAMILIE-BERICHTEN

BRUGT DE VRIES EN ATTY WINIA delen u, ook namens hun ouders mee, dat zij in het huwelijk treden op D.V. woensdag 23 april om 15.00 uur in het gemeentehuis te Langweer.

Kerkelijke bevestiging om 19.00 uur in de Ned. Herv. Kerk te Tjerkgaast door ds. T.J. Jansen Schoonhoven.

April 1980

Leeuwarderweg 29, Akmarijp

Gaestyk 8, Tjerkgaast,

Toekomstig adres: 't Hof 4, 8511 AG Goingarrijp.

Onze ouders en grootouders RIENTS WIJNIA (wedn. van Janna Kuperus) en ALIE VAN DER WAL (wed. van Gjalt Dijkstra) gaan D.V. trouwen op 16 mei, om 15.00 uur in het gemeentehuis te Bergum.

Kerkelijke bevestiging om 19.00 uur in de Hervormde kerk te Rijperkerk, door de weleerw. heer ds. T.H. Brussee.

Tsjerkelânsreed 24, 9256 HS Rijperkerk.

Tinie en Frans, Ilona, Petra en Wim, Evert-Jan, Lokke en Willem, Pieter, Joukje en Ype, Janna, Cor, Foppie en Wim, Elseke en Henk, Antoinette, Sjohnny, Thomas en Anja.

Getrouwd: WENDY PEARL NIJDAM en ALBERT GERARD HORNEMAN op zaterdag 24 mei 1980 in de Christian Reformed Church, Chattan, Ont. Canada. Wendy is een achterkleinkind van Klaas en Louise Nijdam, blz. 491 familieboek 5, en een kleindochter van Frederik Ernst Nijdam(overleden) en van Sipkje Nijdam-de Vries, die voor deze blijde gebeurtenis naar Canada kwam(en in Schermerhorn, Ned. woont.)

Getrouwd: LINDA TOLSMA en GERRY WOLTING in de Christian Reformed Church van Chattan, Ont. op 7 juni 1980.

Gerry is een achter-kleinzoon van Klaas Nijdam en Louise Brue, blz. 491, familieboek 5.

De Here gaf ons weer een dochtertje dat we RACHEL noemden.

Ouders Jouwert Wagenaar en Diane Wagenaar-Slager,

broertje: Jouwert Shane

zusje: Teresa

8 mrt. 1980.

We wonen op de farm: Servival I in Tweed, Ontario Canada.

Pake Klaas en beppe Louise zijn de bet-overgrootouders van Rachel.

blz. 491 familieboek 5.

Vrijdag 28 maart zijn onze lieve opa en oma K. HERMANNI en G. HERMANNI-NIJDAM 45 jaar getrouwd.

Elsbeth en Renate de Jonge.

Donderdag 1 mei D.V. hopen wij samen met onze ouders JACO POST en

RIMKJE POST-NIJDAM hun 50-jarig huwelijksfeest te vieren.

Heerenveen; april 1980. Rotstergaasterweg 24.

Hun dankbare kinderen:

Heerenveen: Jeltje en Kees

Nieuweschoot: Wieke en Geale

Heerenveen: Klaas en Hiske
en kleinkinderen.

Op woensdag 7 mei a.s. hopen onze lieve ouders M. VAN HAGE en H. VAN HAGE-NIJDAM hun 25-jarig huwelijksfeest te vieren.

Zuidlaren, april 1980, Kerkstraat 19.

Tieme, Ina en Jan.

Op 9 mei was het 35 jaar geleden dat AGE WAGENAAR en GEERTJE VAN DER SLUIS trouwden in de Gereformeerde Kerk te Lollum(Fr.)

Kinderen: Jouwert en Diane, kleinkinderen: Jouwert Shane, Teresa, Rachel.

Rinze en Jenny, kleinkinderen: James, tweeling David en Daniël en Monica

Lee, Ann en Keit Wielink.

Frederick en Kathy Wagenaar en kleinzoon Mark.

Stoney-Creek, Ont. 52 Wardrop ave; L8G1S4.

Woansdei 21 maaie is it foar ús in feestdei, want dan hoopje ús heit en mem, pake en beppe THOMAS NIJDAM en ANNIE VELDMAN harren 50-jierig troude te betinken.

Harren tankbere bern:

Boalsert: Pyt en Siemy
 Wommels: Oane en Gryt
 Enschede: Annie en Syds
 en bernsbern

Hofkamp 55, Wommels.

De 29e mei mochten wij de dag gedenken, dat onze lieve papa en mama REINDER WIJNJA en ALI KUYPER 12½ getrouwd zijn.

Jelle, Cornelis, Johan.

Begoniastraat 22, Oostzaan.

Op vrijdag 30 mei zijn R. BOLT en G. BOLT-NIJDAM 55 jaar getrouwd.
 Niehove, Rikkerdaweg 2.

Hiermede geven wij u kennis dat heden, op de leeftijd van 82 jaar, 5 maanden na het overlijden van onze lieve moeder, van ons is heengegaan onze lieve, zorgzame vader, opa en zwager BEREND NIEMANN, weduwnaar van DERKINA TER LAAN.

Groningen: H. Nijdam-Niemann
 J. Nijdam
 Adri

In volle vrede ontsliep onze lieve moeder en grootmoeder AUKJE VLEER-SPIJKSTRA, in de ouderdom van 73 jaar, sinds mei 1978 weduwe van ERRIT VLEER.

Terzool, 16 april 1980, Nij Wigara

Alkmaar: Trienke en kinderen
 Weidum: Johannes en Bokje en kinderen.

Correspondentie-adres: J. Vleer, Wielsterdyk 15, Weidum (Fr.)

Nog vrij onverwacht nam de Heer tot Zich, mijn innig geliefde vrouw en onze zeer beminde moeder, groot- en overgrootmoeder BAUKJE WIJNIA-FOLKERTS op de leeftijd van ruim 80 jaar, na een gezegende echtvereniging van 59 jaar. "Ik zie een poort wijd open staan"
 Itens, 28 april 1980, Hearedyk 44, S. Wijnia.

Na een ernstige ziekte is in zijn Heer en Heiland ontslapen mijn innig geliefde man, onze lieve vader KAREL NIJDAM op de leeftijd van 56 jaar.

"Het leven was hem Christus, het sterven gewin"

9752 XE Haren, 5 mei 1980, Meerweg 203, A. NIJDAM-WEZEMAN

Groningen: Netty en Nico

Haren: Bert

De Here heeft tot Zich genomen mijn lieve man, onze lieve vader, groot-en overgrootvader HENDRIK TIMMER in de gezegende ouderdom van bijna 92 jaar, echtgenoot van HENDERKIEN NIJDAM, eerder van Frederika Kuipers.

"Daarboven juicht een grote schaar van kind'ren voor Gods troon verlost van zond'en van gevaar tot eer van Vaders Zoon."

9479 PN Noordlaren, 24 mei 1980, 't Wegje 6, H. Timmer-Nijdam.

FAMILIE-NIEUWS

Opmerkelijk transport in Roden.

Een opmerkelijk transport vond in de vroege ochtenduren van vrijdag 14 maart in Roden plaats. Daar werd met uiterste precisie een kantoorgebouw van Cordis Dow over een afstand van slechts een paar honderd meter verplaatst. Dat moest gebeuren in het kader van een uitbreiding welke het bedrijf momenteel ondergaat. Het kantoorgebouw slopen, en later enkele honderden meters verderop weer opbouwen zou arbeidsintensief en daardoor een langdurige zaak worden. De hulp van Nijdam's transportexperts werd daarop ingeroepen. Met twee mobiele kranen werd het 40 ton wegende gebouw, inclusief de inventaris, op een speciale dieplader geplaatst, en uiterst behoedzaam naar de nieuwe plaats van bestemming verreden. Inderdaad een stukje vakmanschap, want de kans dat het gebouw geheel zou kantelen was zeer aanwezig. In korte tijd wisten de vervoersspecialisten echter het karwei tot een goed einde te brengen, waardoor het personeel 's morgens "hun" kantoor op een andere plaats aantreffen, als waar zij het die avond tevoren hadden achtergelaten!!

Heel bijzonder is wel de geboorte van vier jonge geitjes bij de familie Nijdam op het complex tuinhuisjes aan de Ter Borghlaan. De familie Nijdam, die aan de Nicolaas Beetsstraat 54 woont, heeft drie van de vier diertjes - die nu bijna vier weken oud zijn - met de fles groot gebracht. Iedere twee uur moesten de jonge geitjes de fles hebben. Een heel karwei, dat men echter met plezier volbracht.

Vier tenen kwijt, uit de Leeuwarder Courant van 13 mei 1980.

Jongen (9) tijdens speelkwartier met voet in cirkelmaaier.

Joure - Op het terrein van de christelijke lagere school "It Haskerfjild" aan de E.A. Borgerstraat in Joure is gistermorgen tijdens het speelkwartier een jongen met de linkervoet in het mechanisme van een motorcirkelmaaier terechtgekomen. In het ziekenhuis in Heerenveen, waarheen de leerling met spoed werd overgebracht, bleek dat drie van de vier ernstig beschadigde tenen geamputeerd moesten worden. Een vierde was het slachtoffer direkt al kwijt, terwijl de grote vermoedelijk gered kan worden. De jongen, de negenjarige Stefan Marcel Nijdam, waagde zich met enkele van zijn klasgenoten te dicht bij de motormaaier, zulks ondanks herhaalde waarschuwingen. De werkzaamheden op het aan de speelplaats grenzende grasveld werden uitgevoerd door het werkvoorzieningschap Zuid-Oost Friesland in Heerenveen. De politie laat vanmorgen door de arbeidsinspectie in Groningen een onderzoek instellen naar de omstandigheden, waaronder het ongeval kon plaatsvinden.

Overgenomen uit de Leeuwarder Courant van 24 mei 1980.

Jelle Nijdam een groot amateur-dirigent, door Teade Wouda medewerker voor de korpsmuziek van bovenstaande courant.

Heerenveen - Jelle Nijdam is één van de vele amateur-dirigenten die samen met de leden de muziekkorpsen hebben gedragen. Een van de ware amateurs: overdag hard werken in het eigen beroep en (vooral in de eerste jaren) voor een minimale vergoeding nog urenlang 's avonds "voor het korps staan". Jelle Nijdam kreeg in het begin meestal twee gulden voor een avond hard werken, maar er waren ook amateur-dirigenten die geen "salaris" hadden. Sommigen betaalden zelfs contributie...

Nijdam werd op 5 augustus 1902 geboren in Lemmer. De Nijdams waren een muzikale familie. Vader Wiebe, die in Lemmer hellingbaas was, speelde de tuba in het Lemster korps "Crescendo", dat toen onder leiding stond van Laurens de Rook. Jelle's broer Rinke werd dirigent, broer Luitzen was jarenlang fluitist in het Frysk Orkest en broer Kerst blies de bariton bij "Looft den Heer" in Garijp. Jelle kreeg al jong les op de piston van zijn vader en toen hij op tienjarige leeftijd een paar koralen kon blazen, zei Laurens de Rook tegen vader Wiebe: "Jim Jelle kin wol by it korps". En zo zette Jelle Nijdam zijn eerste schreden op het muzikale pad, dat hij zestig jaren zou bewandelen. Hij kan er dan ook uren over vertellen.

Probleem.

Het grootste probleem bij de oprichting van een korps was altijd het vinden van een dirigent. Vakmensen waren er in die tijd zeer weinig en daarom waren het vaak de schoolmeester of de organist van de kerk, die uitkomst moesten brengen. Later is dat veranderd en kwamen er amateur-dirigenten uit de meest

uiteenlopende beroepen, die hun onmisbare steentje bijdroegen tot de ontwikkeling van korpsen.

Als zestienjarige jongen vertrok Jelle Nijdam uit Lemmer. Hij werd slagersbediende in het Noordhollandse Andijk. Maar nadat de familie zich in 1919 in Sloten had gevestigd, kwam Jelle twee jaar later ook naar dat stadje, waar hij een slagerij opende. Hij vergat de muziek niet en werd pistonist bij "De Ba-zuin". Op 18 september 1935 vroeg de zustervereniging "Crescendo" hem als dirigent en dat was het begin van een loopbaan als amateur-dirigent, die hem tot een van de besten maakte.

In de eerste oorlogsjaren fietste Jelle van Sloten naar Kuinre en terug met afgeschermde licht en het weer kon zo slecht niet zijn "of ik sette de kont op 'e fyts", grinnikt nu de oud-dirigent. "Mar jo moasten wol in hûd hawwe fan izer en stiel". En als "Harmonie" van Kuinre naar een concours ging - meestal was dat ver buiten de eigen provincie, - dan was Jelle Nijdam 's ochtends al voor dag en dauw in de slagerij aan het werk, "want de klanten moasten it fleis dy deis al hawwe, no....."

Prijzen

Jelle Nijdam heeft in zijn loopbaan meer dan 150 eerste prijzen gewonnen, waarvan vele met lof van de jury. Er kunnen maar twaalf tweede prijzen worden opgenoemd. Nijdam was met zijn korpsen vaak ook de hoogste van het concours en hij won ook vele malen de directeursprijs. Vier keer won hij een medaille, die door de koningin beschikbaar was gesteld, een keer een dirigeerstok en één keer ging de directeursprijs vergezeld van vijf pond boter. Dat was op een concours van de Koninklijk Nederlandse Federatie (K.N.F.) van harmonie- en fanfarekorpsen in Haarlo, Nijdam nam daaraan deel met het korps van Kuinre. Twee keer won Nijdam de grote wisselprijs op het concours van de christelijke bond met zeventig deelnemende korpsen. Op de puntenstaatjes prijken meestal voor de rubriek "opvatting en tempo" de cijfers 9 of 10. Hij heft nog veel levende kritische verslagen in zijn bezit. Jelle Nijdam heeft nooit les gehad in het moeilijke dirigentenvak. Bekende componisten en juryleden, onder wie Gerard Boedijn van wie hij veel composities op concoursen heeft gespeeld, waren steeds weer verbaasd hoe treffend Nijdam de werken interpreteerde. Boedijn sprak dan ook over Nijdam als een natuurtalent. Nijdam zelf zegt er van: "Ik hoefde de direktiepartij maar een paar keer te zien, dan begreep ik de bedoeling van de componist. Je moet dan natuurlijk wel het materiaal hebben om de werken goed uit te voeren. Maar er werd hard gestudeerd en ik kon soms bijna het onmogelijk van mijn muzikanten vragen. Er was ook steeds een goede onderling verstandhouding". Grote opgave.

Een amateurdirigent heeft vakmanschap nodig en enthousiasme. Het mag hem ook niet ontbreken aan een groot idealisme, dat hem na een zware dagtaak elke avond weer voor de volle honderd procent achter de dirigeerlessenaar brengt. Een grote opgave die Jelle Nijdam veertig jaar lang heeft volbracht. Deze muzi-

kale dirigent is van zeer grote betekenis geweest voor het Friese muzikaleven. Nijdam zegt zelf over deze tijd: "Het is een prachtige, maar ook wel eens een moeilijke tijd geweest. Toch ben ik blij, dat ik dit allemaal mocht doen. Ik heb er veel vrienden aan overgehouden en nu ik niet meer actief ben en mijn vrouw is overleden, ben ik erg dankbaar voor die vriendschap. De muzikantenwereld, waaraan ik mijn beste krachten heb gegeven, is mij gelukkig niet vergeten. Ik ben er ook erg blij mee, dat mijn zoons Tinco en Klaas in mijn voetsporen verder gaan".

Johannes Calvijn (1509 - 1564)

Iets uit z'n leven en werk (Slot)

Beza hield zijn beroemde rede. En een verzoeningsformule werd gevonden. Calvijn loofde en prees God! Te vroeg helaas. Toch scheen 't getij verzet, Catharine de Medici riep de Hugenoten te hulp tegen Hendrik de Guise, die ze wantrouwde. Intussen verklaarde Calvijn Daniël en Jeremia. . . Maar toen kwam de moord op de protestanten te Vossy (60) en te Sens (100) De burgeroorlog ontbrandde. Calvijn wakte op tot steun aan de Franse protestanten. Hoe leefde hij mee aan de godsdienststrijd die hij niet gewild had. De roomse leiders waren o.a. Hendrik de Guise, Montmorency, St. André. De protestantse Condé en Caspar de Coligny. Maar hij ging snel achteruit. Januari 1566 - onder de preek - kreeg hij een bloedspuwing en werd naar huis gebracht. Maar hij herstelde nog eens weer en stond weer voor een grote moeilijkheid: Namens Koning Karel IX, overhandigde een bode hem een protest, omdat de Franse Leraars in Calvijns School werden opgeleid. De regering verlangde terugroeping der leraars en sprak over strenge maatregelen. De Raad van Chenève aarzelde. Calvijn echter stelde z'n antwoord op. En God beschermde hem. Een samenzwering tegen de Stad n.l. lekte uit (van de Hertog van Savoye) Ze werd sterk in staat van verdediging gebracht. De vijand droop af. De klokken luidden! 't Gevaar was voorbij. Maar 't leven van Calvijn werd langzaam geblust. Hij werd zo mager als een geraamte. 's Woensdags preekte hij nog, ondanks zijn naderende dood. 's Zondags ook nog, 't was voor 't laatst! Echter op z'n ziekbed dicteerde hij nog, Wat? Wilt gij, dat God mij ledig zal vinden bij zijn komst? De 10e maart daarop schreef de Raad een biduur uit. En 't leek, of er verbetering kwam: nog eens zat hij gekleed aan zijn bureau. Veertien dagen later vond de censuur nog plaats te zijnen huize. Daarna liet hij zich naar 't stadhuis dragen en bedankte voor de vele gunsten. Maar 't werd hem te machtig. Hij weende en alles met hem. Pasen viel op 2 april en op die dag droegen ze hem naar de kerk, om nog eenmaal brood en wijn uit de handen van Beza te ontvangen. Hoe ontroerend klonk de lofzang van Simeon. 26 april kwam de Raad ten afscheid. Als een vader sprak hij ze toe. Ze vroegen om zijn zegen, 't oog vol tranen, 't hart vol smart. De 80 jarige Farel kwam ook nog eens - (Historische ontmoeting). Op de 19e mei was er nog weer een censuur. Hij deed een innig gebed. Maar tijdens

het middagmaal moest hij naar een andere kamer vervoerd. Gedurig was hij bid-
dende, 't oog ten Hemel: "Heere, ik heb mijn mond niet open gedaan, omdat
Gij 't gedaan hebt". De pijn verergerde - Beza werd geroepen, maar 't was te
laat - op 27 mei stierf Calvijn. Zacht en kalm, als in een slaap, ging hij heen. 't
Was op een zaterdag. De zondag daarop om 2 uur, volgens z'n uitdrukkelijk
wens, was de begrafenis - Onder 't gebeier van de klokken en de aanwezigheid
van een grote schare burgers. "Mijn vader, mijn vader, wagen Israële en Zijne
ruiteren" zo riep Beza! "Een man Gods was weggenomen. Geen zuil geen steen
wijst de plek, geen uiterlijk teken". Maar: "zalig zijn de doden, die in de Here
sterven, van nu aan! Ja zegt de Geest en hun werken volgen met hen!" Dat is
het teken van de machtige getuige Gods Johannes Calvijn, een man groot als
Refomator - een mens met z'n zwakheden, zeker maar toch groot als Getuige,
als gelovige, voor alle eeuwen na hem - .

G E N E A L O G I E

TIENDE GENERATIE (vervolg)

KINDEREN VAN FOEKE MEINDERTS WIJNIA EN (I) PIETJE SIPKES TJILZERDA.

- X - 1737 - SIPKE FOEKES WIJNIA, van beroep koemelker, geb. 02.03.
1838 te Tzum, overl., huwde 14.05.1864 in Franekeradeel met:
MARIETJE EELTJES WIJNIA, geb. in 1844 te Hitzum, overl., dochter
van Eelke Sjoukes Wijnia en Zuster Ruurds de Vries.

Kinderen:

ZUSTER	geb. 12.06.1865 te Herbayum, overl. 10.08.1865 aldaar.
EELTJE	geb. 30.07.1867 te Franeker,
MEINDER SIPKES	geb. 30.08.1868 te Franeker,
LOLKE SIPKES	geb. 6.08.1869 te Franeker, overl. 2.10.1869 aldaar.
PIETJE	geb. 23.09.1870 te Franeker,
LOLKE SIPKES	geb. 21.10.1871 te Franeker.

- X - 1738 - JAN FOEKES WIJNIA, van beroep wagenmaker, geb. 31.07.
1839 te Tzum, overl. 5.12.1872 te Midlum, huwde 13.11.1869 in Barradeel
met: JELTJE SIJBES SIJBESMA, geb. in 1846 te Oosterbierum, overl.
(na 1872), dochter van Sybe Brands Sijbesma en Metje Jans Pols.

Kinderen:

FOEKE JANS	geb. 17.09.1870 te Sexbierum, overl. 15.12.1870 aldaar.
FOEKE JANS	geb. in 1872 te Midlum, overl. 28.06.1881 te Harlingen.

KINDEREN VAN THEUNIS MEINDERTS WIJNIA EN (II) JANKE POPPES SLIM.

- X - 1752 - POPPE THEUNIS WIJNIA, boer van beroep, geb. 17.09.1844 te Wommels, overl., huwde 07.09.1867 in Hennaarderadeel met: JOHANNA ULBES BAKKER, geb. in 1847 te Winsum, overl., dochter van Ulbe Baukes Bakker (Boer te Winsum) en Minke Ulbes van Tuinen.

Kinderen:

THEUNIS FOPPES geb. 18.05.1868 te Wommels,
 MINKE geb. 02.04.1870 te Wommels,
 AGE POPPES geb. 19.07.1878 te Tjerkgaast.

- X - 1753 - AGE THEUNIS WIJNIA, van beroep bakker, geb. 29.03.1846 te Wommels, overl. in 1890 aldaar, huwde 10.06.1871 in Hennaarderadeel SYTSKE SYTSES WIERSMA, geb. in 1850 te Oosthem, overl. 29.03.1932 te Rotterdam, dochter van Sytse Hylkes Wiersma en Ymkje Pieters Wiersma.

Kinderen:

YMKJE geb. 14.03. 1872 te Wommels, overl. 20.06.1911 te Oosterbierum, was gehuwd met ene JAN RUIJM.
 JANKE geb. 08.08. 1873 te Wommels, overl. 26.08.1875 aldaar.
 THEUNIS AGES geb. 29.01.1876 te Wommels, volgt.
 JANKE geb. 14.03.1879 te Wommels, overl. 29.04.1954 te Wasenaar, was gehuwd met GERRIT VAN MOURIK.
 ANNA geb. 08.04.1880 te Wommels, overl. in 1911 te Leeuwarden, was gehuwd met U.HOEKSTRA, Jacobijnerkerkhof.
 AKKE geb. 18.10.1882 te Wommels, jong overleden.
 SIETSE AGES geb. 12.07.1884 te Wommels, volgt.
 MARIJKE geb. 29.04.1888 te Wommels, overl. 12.06.1911 te Oosterbierum, ongehuwd.

KINDEREN VAN LIEUWE MEINDERTS WIJNIA EN (I) TRIJNTJE SIMONS IJPM.A.

- X - 1761 - SIJMON LIEUWES WIJNIA, boer van beroep, geb. 18.12.1848 te Kubaard, over., huwde 20.05.1871 in Wonseradeel met TIETJE FOEKES WIJNIA, geb. 29.12.1851 te Witmarsum, overl., dochter van Foeke Douwes Wijnia en Lijkeltje Douwes de Jong.

Kinderen:

LIEUWE SIJMONS geb. in 1872 te Lollum, overl. 30.09.1872 aldaar.
 FOEKE DOUWE geb. 12.12.1872 te Lollum, jong overleden.
 LIEUWE SIJMONS geb. 12.09.1873 te Kubaard,
 LIJKELTJE geb. 29.12.1874 te Kubaard, overl. 09.05.1875 aldaar.
 SIJBELTJE geb. ? ?

SIJBELTJE geb. 26.02.1876 te Kubaard,
 TRIJNTJE geb. 17.08.1877 te Kubaard, overl. 16.10.1879 te Lollum.
 FOEKE DOUWE geb. 12.12.1878 te Lollum, volgt.
 DOUWE FOEKE geb. 27.12.1881 te Lollum.

- X - 1762 - HEERE LIEUWE WIJNIA, boer van beroep, later in 1880 kas-
 telein, geb. 18.01.1850 te Kubaard, overl., huwde 29.05.1875 in Hen-
 naarderadeel met MARTJEN JANS JOUWSMA, geb. in 1852 te Wolsum, overl.
, dochter van Jan Pieters Jouwsma (boer) en Ytje Ottes Schuurmans.

Kinderen:

LIEUWE HEERES geb. 22.08.1877 te Kubaard,
 YTJE geb. 09.03.1880 te Kubaard.

- X - 1763 - SJOERD LIEUWES WIJNIA, van beroep ?, geb. 15.03.1851 te
 Kubaard, overl., huwde 24.05.1873 in Hennaarderadeel met JANKE
 HARMENS WIERSMA, geb. in 1854 te Bozum, overl., dochter van
 Harmen Klazes Wiersma en Johanne Gosses Bootsma.

Kinderen: (onbekend).

KINDEREN VAN LIEUWE MEINDERTS WIJNIA EN (II) ELISABETH WILLEMS DE ROOS.

- X - 1765 - THEUNIS LIEUWES WIJNIA, boer van beroep, geb. 06.01.
 1857 te Kubaard, overl., huwde 10.05.1879 in Hennaarderadeel met:
 JAPKE SYBRENS FIJNIA, geb. in 1860 te Kollum, overl., dochter
 van: Sybren Wybes Fijnia (boer) en Trijntje Durks Hannema.

Kinderen:

TRIJNTJE geb. 18.12.1879 te Wons, jong overleden.
 TRIJNTJE geb. 10.05.1880 te Wons,
 ELISABETH geb. 17.04.1881 te Waaxens,
 LIEUWE THEUNIS geb. 05.06.1882 te Waaxens, volgt.
 JITSCHÉ geb. 27.08.1883 te Waaxens, trouwde 23.05.1903 met
 boer METSKE ANNES ELGERSMA, geb. 13.10.1876
 te Wons, overl. 05.12.1931 te Oudega (H.O.N.), zoon
 van Anne Steffens Elgersma en Trijntje Willems Boschma.

- X - 1768 - MEINDERT LIEUWES WIJNIA, van beroep predikant, geb. 28.
 03.1861 te Kubaard, overl., huwde 22.11.1889 te Sneek met MARIA
 JANS HAGA, geb. 03.12.1862 te Sneek, overl., dochter van Jan Petrus
 Haga en Dieuwke Gerrits Krol.

KINDEREN: (onbekend)

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden,
telefoon 05100-22167.

Secretaris-penningmeester: C. v. d. Schoot Azn., Heerenhage 205,
8446 DE Heerenveen,
telefoon 05130-24792.

LEDEN

H. Nijdam-Smit Boerhaavelaan 113, 9728 LK
Groningen, tel. 050-253701.

K. Nijdam Talmahiem, Kamer 15, 8561 DE
Balk, tel. 05140-3033.

W. Wijnia Angelsloërdijk 225, Statenhoek,
7824 AH Emmen, tel. 05910-22068.

J. de Vries-Draaisma Joh. Winklerwei 445, 8915 EZ
Leeuwarden, tel. 05100-22621.

POSTREKENING

82 67 24

REKENING RABOBANK

gironummer 81 46 57,
rekeningnummer 32.64.65.308,
beide ten name van Penningmees-
ter Nijdamstra Stichting te
Heerenveen.

FAMILIEBLAD

"DE NIJDAMSTRA-TYNGE".
Lid/abonnee f 12, -- per jaar.
(Vóór 31 maart te betalen.) Half-
jaarlijks f 6, -- mits betaling
plaats vindt vóór 31 januari/juli.
Donateurs/leden f 6, -- per jaar.
Dezelfde voorwaarden als hierbo-
ven vermeld.

REDAKTIE

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR AAN: Coornhert-
straat 12, 8913 HK Leeuwarden. (zo mogelijk opgave van nieuw
adres.)